POLITIE

Onderwerp
Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met strafbaarstelling van zeer gevaarlijk rijgedrag zonder gevolgen en verhoging van de strafmaxima van enkele ernstige verkeersdelicten met het oog op versterking van de verkeershandhaving (aanscherping strafrechtelijke aansprakelijkheid ernstige verkeersdelicten)
Organisatieonderdeel
Korpsstaf

VERZONDEN 24 MEI 2018

Behandeld door
Juridische Zaken

Functie

Telefoon

E-mail
Post.tjz@politie.nl

Ons kenmerk
2018-0013537

Uw kenmerk
2204028

In afschrift aan

Datum
18 mei 2018

Bijlage(n)
0

Pagina
1

Aan: Ministerie van Justitie en Veiligheid

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Geachte heer Grapperhaus,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het met uw brief van 7 maart ji. ter consultatie aangeboden concept wetsvoorstel Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met strafbaarstelling van zeer gevaarlijk rijgedrag zonder gevolgen en verhoging van de strafmaxima van enkele ernstige verkeersdelicten met het oog op versterking van de verkeershandhaving. Het wetsvoorstel sterkt ertoe de strafrechtelijke handhaving van ernstige verkeersdelicten te versterken. Hiertoe worden strafmaxima van verschillende bestaande verkeersdelicten verhoogd, en het nieuwe delict (zeer gevaarlijk rijgedrag zonder gevolgen) geïntroduceerd.

Het conceptwetsvoorstel geeft mij aanleiding tot een aantal opmerkingen en aanbevelingen. Hierna zal ik allereerst ingaan op de genoemde nieuwe strafbaarstelling van zeer gevaarlijk rijgedrag zonder gevolgen. Vervolgens komt de verhoging van de strafmaxima van met name art. 7 WVW aan de orde, waarbij ik ervoor zal pleiten om dit delict in bepaalde omstandigheden aan te merken als een ""VH-feit". Ik sluit mijn reactie af met een aantal redactionele opmerkingen.

Nieuwe strafbaarstelling zeer gevaarlijk rijgedrag zonder gevolgen
Ik verwelkom de introductie van de nieuwe strafbaarstelling van zeer gevaarlijk rijgedrag dat, door louter toeval, zonder gevolgen is gebleven. Daarmee wordt een niet te rechtvaardigen "gat" in de Wegenverkeerswet weggenomen. Tegelijkertijd heb ik zorg over de handhaafbaarheid van het voorgestelde artikel 5a.

Ten eerste is het de vraag of het delictsbestanddeel "opzet" bij veel van de genoemde gedragingen onder a t/m l niet tot handhavingsprobemen voor de politie en bewijsproblemen bij de rechter gaat leiden. In de conceptmemorie van toelichting wordt hierover gesteld: "Als is komen vast te staan dat betrokkene een of meer van de omschreven verkeersovertredingen heeft begaan waardoor zeer gevaarlijke situaties zijn ontstaan en bijgevolg door betrokkene onaanvaardbare risico's zijn genomen, levert dat gedrag welhaast per definitie het opzettelijk in ernstige mate schenden van de verkeersregels op." Hieruit volgt dat de opzet gericht moet zijn op het "in ernstige mate schenden van verkeersregels". Als de verdachte verklaart uit onoplettendheid te hebben gehandeld, rijst de vraag op welke wijze aannemelijk gemaakt kan worden dat niettemin sprake is van (voorwaardelijke) opzet. Bovendien kan ook bij onoplettendheid of onzorgvuldigheid de gedraging tot gevolg hebben dat een levensgevaarlijke situatie ontstaat. Te overwegen valt daarom mijns inziens om het delictsbestanddeel "opzettelijk" te schrappen, dan wel een culpose variant van het strafbare feit in de wet op te nemen met een lagere strafbedreiging.

POLITIE

Onderwerp
Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met strafbaarstelling van zeer gevaarlijk rijgedrag zonder gevolgen en verhoging van de strafmaxima van enkele ernstige verkeersdelicten met het oog op versterking van de verkeershandhaving (aanscherping strafrechtelijke aansprakelijkheid ernstige verkeersdelicten)

Datum
18 mei 2018

Ten tweede vraag ik aandacht voor het feit dat de in art. 5a genoemde gedragingen ook via de Wet Mulder afgedaan kunnen worden. In de praktijk zal daarom de vraag beantwoord moeten worden wanneer een (of meerdere) gedragingen via de Wet Mulder moeten worden afgedaan, en wanneer in plaats daarvan overgegaan kan worden tot het opmaken van een proces-verbaal wegens overtreding van het nieuwe art. 5a WVW. Bovendien zijn soortgelijke gedragingen in de verschillende regelingen afwijkend geformuleerd: zo spreekt het RVV over ¨zo veel mogelijk rechts houden¨, terwijl in het voorgestelde art. 5a wordt gesproken over ¨onvoldoende rechts houden¨, waarbij niet wordt toegelicht of geobjectiveerd wanneer sprake is van onvoldoende. Ook bij de gedraging ¨in ernstige mate overschrijden van de (...) maximumsnelheid¨ ontbreken aanknopingspunten voor de praktijk bij de beantwoording van de vraag wanneer hiervan sprake is. Nu de wetgever weinig richting geeft is het mijns inziens nog maar de vraag of, zoals de conceptmemorie van toelichting aangeeft (blz. 8) in duidelijk meer gevallen veroordeling wegens roekeloos rijgedrag zal volgen.

Gelet op bovenstaande twee punten geef ik in overweging een tweetal algemene normen in de wet op te nemen, te weten een culpoze en een doleuze variant, waarbij telkens door schending van verkeersregels gemeen gevaar is te duchten voor anderen. Daarbij zou mijns inziens bovendien niet vereist moeten worden dat de verkeersregels ¨in ernstige mate¨ geschonden zijn, tenzij in de wet of toelichting wordt aangegeven wanneer daarvan, in objectieve termen, sprake is.

Indien wordt vastgehouden aan een limitatieve opsomming van gedragingen in art. 5a, treed ik graag nader in overleg over welke gedragingen hierbij opgenomen moeten worden, nu de voorgestelde opsomming mij op punten onvolledig lijkt.

Verlaten plaats ongeval
In de beleidsreactie op het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen naar ernstige verkeersdelicten (Kamerstukken II 2016/17, 29398, nr. 567, blz. 7) heeft uw ambtsvoorganger rondom het delict verlaten plaats ongeval het volgende aangegeven:

¨Ten aanzien van ernstige gevallen van doorrijden na een ongeval, met letsel of erger tot gevolg, (artikel 7 WVW 94) wil ik mogelijk maken dat de politie meer opsporingsbevoegdheden buiten heterdaad ter beschikking heeft.¨

In het conceptwetsvoorstel is weliswaar een verhoging opgenomen van het strafmaximum van het delict verlaten plaats ongeval (art. 7 WVW), van de huidige 3 maanden naar 1 jaar gevangenisstraf, maar er worden in het voorliggende conceptwetsvoorstel geen voorstellen gedaan voor uitbreiding van opsporingsbevoegdheden. Noch is in de conceptmemorie van toelichting aangegeven waarom hiervan, in weerwil van de geciteerde kamerbrief, is afgezien.

In de praktijk blijkt het al jaren soms onmogelijk te zijn om het opsporingsonderzoek in deze zaken voortvarend uit te voeren. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat art. 7 WVW niet is aangemerkt als feit waarvoor, conform art. 67 Wetboek van Strafvordering (WvSv), voorlopige hechtenis is toegelaten. Hierdoor is het bijvoorbeeld niet mogelijk over te gaan tot aanhouding buiten heterdaad, buiten heterdaad inbeslagneming van het voertuig of bepaalde opsporingsbevoegdheden in te zetten die kunnen leiden tot identificatie van een verdachte, zoals het opvragen van mastgegevens. In situaties waarin een ongeval is veroorzaakt waarbij sprake is van letsel of dodelijke afloop, kan de verdenking van overtreding van art. 6 WVW onder omstandigheden wél leiden tot de inzet van deze bevoegdheden. Dat is echter niet in alle gevallen mogelijk, nu hiervoor is vereist dat het vermoeden bestaat dat het ongeval is veroorzaakt door roekeloosheid of rijden onder invloed. Direct na het ongeval waarbij de veroorzaker is weggereden bestaan soms geen indicaties dat van een van deze omstandigheden sprake zou kunnen

POLITIE

Onderwerp
Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met strafbaarstelling van zeer gevaarlijk rijgedrag zonder gevolgen en verhoging van de strafmaxima van enkele ernstige verkeersdelicten met het oog op versterking van de verkeershandhaving (aanscherping strafrechtelijke aansprakelijkheid ernstige verkeersdelicten)

Datum
18 mei 2018

zijn. In gevallen waarin alleen duidelijk is dat er sprake is van een letsel/overlijden en een weggereden veroorzaker, zou mijns inziens te rechtvaardigen zijn dat aanhouding buiten heterdaad, inbeslagneming en het vorderen van gegevens mogelijk wordt gemaakt. Dit zou bereikt kunnen worden door verdenking van art. 6 WVW in combinatie met verdenking van art. 7 WVW in art. 67, eerste lid onder c WvSv aan te merken als feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Ik pleit er dan ook voor dit (alsnog) in het voorliggende wetsvoorstel op te nemen.

Redactionele opmerkingen

Tot slot vraag ik uw aandacht voor de volgende redactionele opmerkingen:

- Het nieuwe art. 5a richt zich in de voorgestelde formulering tot "een ieder". Gelet op de opsomming van gedragingen zou overwogen kunnen worden dit te wijziging naar "bestuurder".
- In Artikel I, onderdeel E wordt de nieuwe strafbedreiging voor overtreding van de artikelen 5 en 107 WVW voorgesteld. Ten onrechte wordt daarbij gesproken over een geldboete van de tweede categorie. Dit moet zijn: de derde categorie.
- In Artikel II van het voorliggende conceptwetsvoorstel wordt voorgesteld een nieuw 5e onderdeel toe te voegen aan art. 43b Wetboek van Strafrecht. Dat artikel kent echter reeds een 5e onderdeel. Bedoeld zal zijn om een 6e onderdeel toe te voegen.
- In het Overzicht voorgestelde wijzigingen in de conceptmemorie van toelichting wordt op meerdere plekken gesproken over "voorlopige hechtenis", terwijl "hechtenis" bedoeld zal zijn.

Hoogachtend,

drs. E.S.M. Akerboom
korpschef